

Monarhisti provocirali nove izgrede v Neaplu

Edem ubitih in čez 50 ranjenih v bitkah

REPUBLIKANCI ZATEVAJO AKCIJO

12. jun.—Krogle so bile streljene v bomba je eksplozija v teku izgrede v Neaplu, katere so provocirali monarhisti. Najmanj sedem oseb je bilo ubitih in čez 50 ranjenih. (Ameriška časniška agentura United Press poroča, da je bilo ljudi ubitih in čez sto ranjenih v izgrede v Neaplu v torek zjutraj.)

Krvavi izgrede so bili preprečeni v Rimu, ko je čez 100.000 italijanskih republikancev organiziral pohod pred palačo Vidala in zahtevalo akcijo člane kabineta in izgon kralja Umberto. Prelivanje krvi je preprečil socialist Giuseppe Rotta, notranji minister, z ape- na množico, naj se pomiri. Varil jo je pred napadi na monarhistične grupe, ki so pozivale Humberta pred pala- Kvirinal.

Humbert hoče ostati italijan- kralj, čeprav se je ljudstvo rečno čez dva milijona glasov reklo za odpravo monarhije in ustanovitve republike pri sploš- ni volitvah. Člani vlade, kate- predsednik je Alcide de Gas- ri, so se sestali na peti seji v njih 24 urah. Zediniti se ni- mogli glede vprašanja, ali je- mo dejansko republike ali- ker Humbert noče zapustiti de. Slednji je imel dve kon- cenci s premierjem Gaspari-

Možnost je, da bo izdan de- t, da De Gaspari postane za- predsednik italijanske re- blike. Humbert trdi, da voli- niso bile pravilne. O tem moralo izreči odločitev vr- no italijansko sodišče. Glavno pozorišče izgrede v Neaplu je bila ulica Medina. Monarhisti, oboroženi s puška- mi in revolverji, so oblegali po- lje, v katerem je glavni stan monarhistične stranke. To je v- zni policijske postaje. Mo- nisti so metali steklenice, na- njene z gasolinom, in kame- na "poslopje. Komunisti so zabarikadirali v poslopju in v okna streljali na monarhi- st. Slednji so vrgli dve bombi poslopje.

Monarhisti so se zapletli v bit- tadi z vojaškimi četami in po- lje. Več vojakov in policajev bilo ranjenih.

12. jun.—Čez 50.000 re- blikancev se je udeležilo sho- v glavnem delu mesta. Go- niki so naglašali, da bo kralj Humbert postavljen zunaj za- zav, če ne bo takoj zapustil de. On se upira odločitvi de, ki je pri volitvah od- vilo monarhijo in se izreklo ustanovitve republike.

Števanje odmerkov nil v Avstriji

12. jun.—Zavezniške vojske avtoritete so naznanile, bodo odmerki živil zvišani v Avstriji. General Mark W. Clark, poveljnik ameriške oku- pacijske sile, je dejal, da bo pri- z Amerike 15.000 ton živil Avstrijo prihodnji teden. Ru- je je poslala 7500 ton živil Avstrijo.

Karne v Parizu priprajo vrata

12. jun.—Veliko število karne v Parizu in predmestjih moralo zapreti vrata, ker so- njeje plenice zmanjšale. Plenice je odvisna od Amerike dovoza plenice.

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V bolnišnici je po daljši bolezni umrla Leopolda Zdovc, stara 57 let in članica SZZ. Mož ji je umrl pred 14 meseci, sorodnikov pa tukaj ne zapuša. Na 20-dnevni dopust je prišel od mornarice F 2/c Frank Branisel, sin družine Frank Branisel iz Collinwooda. —Iz bolnišnice se je vrnila na svoj dom v Collinwoodu Mary Grill.

Nov grob v Penni

Broughton, Pa.—Dne 30. maja je tukaj naglo umrla Mary Sinkovec, rojena Frelih, stara 61 let, doma iz Leskovic nad Škof- jo Loko, v Ameriki 36 let, ves čas v tej naselbini. Zapuša tri hčere in sina—mož Jakob je u- mrl 1938. Bila je članica dru- štva 52 SNPJ.

Pesimizem v držav- nem departmentu

Byrnes se pripravlja za odhod v Pariz

Washington, D. C., 12. jun.—Državni tajnik Byrnes je imel zadnjo konferenco s časniki pred odhodom v Pariz, kjer se bo v soboto pričela konferenca zunanjih ministrov štirih vele- sil. Na tej je med drugim de- jal, da je ruska bojazan pred ustanovitvijo ameriško-britske- ga bloka proti Sovjetski uniji brez podlage.

V državnem departmentu pre- vladuje pesimizem. Byrnes je priznal, da se situacija ni dosti spremenila od poloma prejšnje konference zunanjih ministrov v Parizu. Več diplomatskih not je bilo po polomu izmenjanih med Washingtonom, Londonom in Moskvo, toda mednarodni za- stoj še traja. Byrnes še ne ve, ali bosta Ve- lika Britanija in Rusija pristali na njegov predlog glede skle- nitve mirovne pogodbe z Avstri- jo. Ruski zunanji minister Mo- lotov je izrekel obdolžitev, da sta Amerika in Velika Britanija že organizirali blok, da prepre- čita uresničenje sovjetskih te- tenj na pariški konferenci.

Francoska vlada protestira

Proti uničenju nemških bojnih ladij

Pariz, 12. jun.—Francoska vlada je ostro protestirala in ob- sodila zavezniške načrte, ki do- ločajo uničenje nemških bojnih ladij, orožja in vojnega materia- la. Izjavila je, da hoče dobiti svoj delež bojnih ladij in vojnega materiala.

Besednik vlade je dejal, da prejšnji protesti niso dobili za- dovoljvega odgovora. Francija ne bo odnehala v svojih napo- rih, dokler ne doseže namena.

Londonski list Times je ne- davno naznanil, da bodo nem- ške bojne ladije, ki so prišle v zavezniške roke, potopljene. Britska delavska vlada je bila potem informirana, da ameriške čete uničujejo zaseženo nemško orožje. To vključuje tanke, to- pove in bojna letala.

Snyder potrjen kot federalni zakladnik

Washington, D. C., 12. jun.—Senat je potrdil imenovanje Johna W. Snyderja za federal- nega zakladnika. On bo nasle-

Odmev spora med člani sodišča

Jackson in Black bosta zaslišana

Washington, D. C., 12. jun.—Dolgo teči konflikt med člani federalnega vrhovnega sodišča, ki je eksplodiral v ponedeljek, ko je Robert H. Jackson, član tega sodišča, poslal kablogram iz Nuernberga, Nemčija, članom senatnega in kongresnega odse- ka za justične zadeve, je dobil odmev v Washingtonu. Jackson je v kablogramu ostro napadel sodnika Blacka in ga obdolžil, da ograža ugled vrhovnega tri- bunala dežele.

Člani senatnega in kongres- nega odseka za justične zadeve so namignili, da bosta Jackson in Black pozvana k zaslišanju.

Trdi se, da je Truman razka- čil Jacksona, ker je imenoval federalnega zakladnika Vinsona za načelnika vrhovnega sodišča. Ta pozicija je bila izpraznjena, ko je umrl Harlan Stone. Jack- son je bil uverjen, da bo on ime- novan za načelnika sodišča. To pozicijo mu je baje zagotovil po- kojni predsednik Roosevelt, pre- den je Jackson prevzel pozicijo glavnega ameriškega prosekut- torja na obravnavi proti vodil- nim nacistom v Nuernbergu.

Senator Lucas, demokrat iz Illinois, je dejal, da bi morala oba, Jackson in Black, resignira- ti. "Vrhovno sodišče ne bo už- valo zaupanja, če se bo konflikt nadaljeval," je rekel. "V inter- esu dežele in ljudstva bo, če bosta oba resignirala."

Protistavkovni načrt vetiran

Truman pojasnil svojo akcijo

Washington, D. C., 12. jun.—Predsednik Truman je vetiral protistavkovni in protidelavski zakonski načrt, ki je bil sprejet v kongresu. Avtor načrta je kongresnik Case. Nižja kongres- na zbornica je z neznatno več- no podprla Trumana. Za zav- ženje vetiranja je glasovalo 255 kongresnikov, proti pa 135. Pet glasov je manjkalo za dvetre- tinsko večino.

Truman je naslovil dolgo po- slanico kongresu, v kateri je po- jasnili vzrok vetiranja načrta. V tej je naglasil, da bi načrt, če bi postal zakon, pospeševal, ne odvrnil stavke. Načrt ni v in- teresu javnosti.

Protistavkovni načrt, čeprav ga je Truman vetiral, ni dejansko pokopan. Koalicija kon- servativnih republikancev in de- mokratov iz južnih držav je na- znanila, da bo vključila načrt v drugega, ki se nanaša na kontro- lo stavk. Oba načrta bosta spo-jena v enega in po sprejetju v kongresu poslana Trumanu v podpis.

Delavcem naklonjeni kongres- niki so pozdravili Trumanovo akcijo, toda dvomljivo je, če bo ta pomirila razkačene delavske voditelje. Ti še niso pozabili, da se je Truman podal reakciji in zločil stavko železničarjev.

Opozicija proti pri- seljevanju židov v Palestino

Kairo, Egipt, 12. jun.—Člani eksekutivnega odbora Arabske lige so se izrekli proti priselje- vanju židov v Palestino. Izja- vili so, da bo tekla kri, če bo skupna britsko-ameriška komi- sija vztrajala pri zahtevi, da mora čez 100.000 židovskih be- gunciev v Evropi dobiti zavetje v Palestini. Člani odbora so na- glasili, da bi prihod židov izzval izgrede in bitke v Palestini.

dil F. Vinsona, katerega je Tru- man imenoval za načelnika fe- deralnega vrhovnega sodišča.

KONFERENCA AMERIŠKIH REPUBLIK V BRAZILIJ

Priprave za sklenitev pogodbe vzajemne pomoči

KOOPERACIJA Z ARGENTINO

Washington, D. C., 12. jun.—Trumanova administracija je prevzela iniciativo glede skleni- tve medameriške pogodbe vz- jemne pomoči z Argentino kot podpisnice na konferenci ameri- škkih republik, ki se bo vršila v Rio de Janeiru, Brazilija, v ju- niju ali juliju, pravi naznanilo. Konferenca je bila že dvakrat odložena, ker je bila Trumanova administracija proti predlogu, da tudi Argentina podpiše po- godbo. Svoje stališče je revidi- rala po izvolitvi polkovnika Ju- ana Perona za predsednika ar- gentinske republike.

Državni department upa, da bo dal Peron zagotovila ali vsaj prijateljsko znamenje, čeprav se je vmešaval v argentinsko voli- no kampanjo. Nekaj dni pred volitvami je department obdol- žil Perona, da ima zveze z na- cisti.

Peronova izjava, katero je ob- javilo njegovo glasillo El Labo- rista, je bila pozdravljena v Washingtonu. Ta pravi, da bo Argentina storila vse, kar bo mogla, za ublažitev bede v Ev- ropi. "Kakor v prošlosti, je Ar- gentina tudi danes na strani o- nih, ki so branili pravičnost, svobodo in čast," pravi izjava. Poljedelski tajnik Anderson je na sestanku s časniki dejal, da zaupa Peronu. On se je iz- rekel za kooperacijo z Argenti- no, zaeno pa je pohvalil Pero- na, ker je dal zagotovilo, da bo Argentina pošiljala pšenico v Evropo.

Peron je bil izvoljen z veliko večino za predsednika Argenti- ne kljub intervenciji in opozi- ciji ameriškega državnega de- partmenta.

Sodelovanje med Ru- sijo in Jugoslavijo

London, 12. jun.—Radio Mos- kva je naznanil, da je bil dose- žen popoln sporazum med Rusi- jo in Jugoslavijo glede progra- ma ekonomske in politične ko- operacije, kakor tudi ruskega zalaganja jugoslovanske ar- made. Maršal Tito, predsednik jugoslovanske vlade, je zapustil Moskvo in odpotoval v Beograd. V Moskvi, kjer je konferiral s Stalinom in drugimi ruskimi vo- ditelji, je bil dva tedna.

Rusija bo zalagala Poljsko z orožjem

Moskva, 12. jun.—Pogajanja med Rusijo in Poljsko so rezul- tirala v sklenitvi dogovora, na- črt podlagi bodo sovjetski zala- gali poljsko armado z modernim orožjem in strelivom, pravi na- znanilo. Rusija bo pošiljala Poljski tudi živila in druge po- trebine.

Misija perzijske vlade v Tabrizu

Teheran, Perzija, 12. jun.—Be- sednik zunanjega ministra je na- znanil, da je vladna misija do- spela v Tabriz, glavno mesto province Azerbadžan. Načelnik misije je Mozaffar Firouz. Mo- žnost je, da se bo provinca vrni- la pod jurisdikcijo narodne vla- de v Teheranu.

MacArthur zahteva seznam Američanov

Tokio, 12. jun.—General Dou- glas MacArthur, vrhovni povelj- nik okupacijske sile na Japou- skem, je pozval tokijsko vlado, naj mu dostavi seznam ameri- škkih državljanov, ki so vložili

Premier Attlee pohvalil socializem

Govoril je na konven- ciji delavske stranke

Bournemouth, Anglija, 12. jun.—Clement Attlee, predsednik delavske vlade, je v svojem go- voru na konvenciji delavske stranke poveljeval demokratič- ni socializem, ki daleč prekaša komunizem. Dasi ni omenil so- vjetske Rusije, je hvalil uspe- hne svoje vlade, ki je prišla na krmilo pred desetimi meseci.

"Delavska vlada," je rekel Attlee, "je vztrajno na delu za mir in kolektivno zaščito. To je naše načelo, kateremu bomo ostali zvesti. Mi vemo, kaj po- meni demokratični socializem. Svojih idej ne vsiljujemo dru- gim državam. Dokaz je Indija. Mi smo dali priliko indijskemu ljudstvu, da bo lahko samo od- ločilo o svoji usodi. Demokra- tični socializem nas bo osvobo- dil iz trinoštva ekonomske sile in absolutne oblasti države."

Na konvenciji je bila soglasno sprejeta resolucija, ki izreka po- lno zaupanje delavski vladi. Ta hvali uspehe, katere je vla- da dosegla, odkar je na krmilu.

Emanuel Shinwell, bivši pri- stanišni delavec in sedanjí de- lavski minister, je v svojem go- voru priznal, da vlada ni še do- segla vsega, ker je naletela na poteškoče. "Odprava kapitaliz- ma ni lahka stvar," je dejal. "Naši nasprotniki so še vedno na delu, kar moramo upoštevati. Njihova moč se izraža v lordski zbornici."

Največja britska delavska uni- ja je umaknila resolucijo z za- ntevo za skrajšanje delovnega tedna na 40 ur. Ta je unija transportnih delavcev, katere predsednik je Arthur Deakin. On je dejal, da upošteva razlo- ge, ki so bili omenjeni, in zato je umaknil resolucijo.

Bivši poslanik Kennedy svari

Rusija in Anglija ne moreta dati ničesar Ameriki

Chicago, 12. jun.—"Ne ruski komunizem in ne angleški eks- periment v državnem socializ- mu ne moreta dati ničesar Ame- riki," je rekel Joseph P. Ken- nedy, bivši poslanik v Londonu, pred člani Illinoiske trgovske zbornice.

"Angleški eksperiment je v nasprotju z ameriškim načinom življenja. Glavna razlika med regimentacijo v Rusiji in regi- mentacijo v Angliji je v tem, da se morajo Rusi pokoriti uka- zom birokratov, Angliji pa la- hko kritizirajo podraževanje in- dustrij in druge akcije socialis- tične vlade. Iz izkušenj vem, da je regimentacija v Angliji z izjemo svobode govora in vere realna."

Kennedy je dejal, da bodo ak- cije britske delavske vlade vpli- vale na ameriško filozofijo, ka- kor so prej. Sedanjí britski si- stem bo uspešen le, če ga bo Amerika finančno podprla.

"Anglija je zabredla v resne finančne poteškoče," je nadalje- val Kennedy. "Njeni eksperi- menti v državnem socializmu se bodo izjalovili brez naše pomo- či. Velika Britanija si je nako- pala ogromne dolgove v vojnem času, ki ne bodo poravnani v ge- neracijah. Odločitev socialistič- ne vlade glede podraževanja in- dustrij bo povečala dolgove."

prošnje za japonsko državljan- stvo, stopili v japonsko armado ali pa sprejeli vsžne pozicije v vladnih agencijah v vojnem ča- su. Služniki, ki je to storil, je v smislu zakona zavrzel ameri- ško državljanstvo.

General Mihajlovič zanikal sodelovanje s sovražniki

Britska vlada zavlačuje odločitev

Padla bo po konfe- renci zunanjih ministrov

London, 12. jun.—Poučeni kro- gi trdijo, da britska delavska vlada zavlačuje odločitev glede ustavitve izvoza strojev in dru- ge industrijske opreme iz svoje okupacijske cone v Rusijo. Ame- rika je že ustavila izvoz, čeprav dogovor, sklenjen na konferenci velike trojice v Potsdamu, do- loča, da mora Rusija dobiti 25 odstotkov strojev in opreme iz ameriške, britske in francoske okupacijske cone.

Ako bo Velika Britanija sle- dila zgledu Amerike, bo zadala udarec Rusiji. V britski okupa- cijski coni je več nemških to- varnih kot pa v ameriški in fran- coski. Odločitev bo morda pad- la po konferenci zunanjih mini- strov štirih velesil, ki se bo pri- čela 15. junija v Parizu. Ako bi Velika Britanija zdaj ustavila izvoz strojev iz svoje cone, bi se odnošaji med njo in Rusijo po- slabšali.

Na pariški konferenci bodo obnovljeni poskusi glede dosege sporazuma o mirovnih pogodbah za poražene države. Izgledov, da bodo problemi, o katerih se zunanji ministri niso mogli ze- diniti na zadnji konferenci, ki je trajala 22 dni, rešeni, ni.

Člani britske vlade smatrajo Nemčijo za jedro v odnošajih med zapadnimi silami in Rusijo. Igra politike moči se nadaljuje odprto in za kulisami. Kavsa- nje zaradi mirovnih pogodb za Italijo, Rumunijo, Bolgarijo, Ogrsko in Finsko je povezano s to igro.

Kampanja za ustanovitev blo- ka zapadnih evropskih držav se je obnovila. Tak blok naj bi u- stavil širjenje sovjetskega vpli- va v Evropi. Tega dejstva se zavedajo v Moskvi, kar pojasnu- je nezaupanje Rusije.

Bridges napadel vladno agenturo

Obdolžil jo je zavla- čevanja pogajanj

Washington, D. C., 12. jun.—Harry Bridges, predsednik med- narodne unije pristanišnih in skladiščnih delavcev CIO, je ob- dolžil vladno administracijo vo- jne plovbe odgovornosti za za- vlačevanje pogajanj, katerih na- men je odvrnitev splošne mor- narske stavke. Dejal je, da je administracija v bistvu fronta a- gentov parobrodskih kompanij.

Bridges je izrekel obdolžitev na zaslišanju pred člani kon- gresnega odseka za delavske za- deve. "Realnih pogajanj za iz- ravnavo konflikta sploh ni," je dejal. "Vse se vrši za kulisami. Položaj se bo spremenil, če bo federalna vlada zasegla parnike in jih operirala."

Bridges je dalje rekel, da so zahteve mornarjev glede skraj- šanja delovnega tedna upravi- čene. Provizije zakona o mini- malni plači ne krijejo mornar- jev. Predsednik Truman je s svojo pretnjo, da bo mobiliziral vojske, člane bojne mornarice in obrežne straže za delo na pa- rnikih, če bo stavka oklicana, podprl parobrodne kompanije.

Če ne bo konflikt izravnani, bodo mornarske unije oklicale stavko prihodnjo soboto. Repre- zentanti kompanij še vedno tr- dijo, da ne morejo pristati na zahtevo glede skrajšanje delov- nega tedna.

Sklenil je premirje z na- cisti pred zaključ- njem vojne

EVIDENCA PREDLO- ZENA SODIŠČU

Beograd, 12. junija.—General Draža Mihajlovič je zanikal ob- dolžitev, da je sodeloval z Nem- ci in Italijani, sovražniki Jugo- slavije, in s tem utihnil govorice in poročila, da bo priznal krivdo na obravnavi pred vojaškimi so- diščem. Bivši poveljnik četnikov in vojni minister v jugoslovans- ki begunski vladi v Londonu, je govoril v interesu svoje ob- rambe pred sodiščem, katere- mu je bila predložena evidenca.

Mihajlovič je priznal, da je pred zaključanjem vojne sklenil premirje z reprezentanti naci- stov, s katerimi se je sestel v neki kavarni. Dalje je priznal, da se je prej trikrat sestel s Ti- tom, poveljnikom partizanske armade, ki ga je skušal pridobi- ti za skupno borbo četnikov in partizanov proti osiščnim silam. Enkrat je navezal tudi stike z Rusi, toda begunska vlada ga je posvarila in mu svetovala, naj omeji odnošaje na zapadne sile.

Britski vojaški častnik Hud- son je opozoril Mihajloviča, naj se bori le za osvoboditev Jugo- slavije, ne za komunizem v interesu sovjetske Rusije. Ge- neral je dejal, da je bil le vo- jak in kot tak je sledil ukazom in navodilom jugoslovanske vla- de v izgnanstvu.

Tožilstvo je predložilo so- dišču dokument, da je Mihajlo- vič legaliziral sodelovanje čet- nikov z Nemci, nakar je obtože- nec priznal, da je on spisal do- kument.

Mihajlovič je vztrajal pri tr- ditvi, da so četniki pod njego- vim poveljstvom prvi začeli na- padati Nemce. Predsednik so- dišča Mihajl Džordžević je sku- šal izsiliti priznanje, da so Ti- tovi partizani prvi začeli odpor proti invaderjem v distriktu Matčev, zapadna Srbija. Dasi je bila razlika le nekaj dni, je bilo izrečenih mnogo besed v teku argumentiranja. Predsednik so- dišča je trdil, da je Mihajlovič imel oporo pri Italijanih in da so italijanski tovarni avtomobili prevažali četnike. General je trdil, da je zanikal. "Morda so po- drejeni častniki imeli oporo pri Italijanih," je dejal. "Jaz nisem imel kontrole nad njimi."

Prosekutor Miloš Minić je iz- praševal Mihajloviča o zvezi med njim, Italijani in dr. Pa- veličem, hrvaški kvizlingom. General je odgovoril, da je bil pripravljen za borbo proti Pave- liču s pomočjo Italijanov. Ta- krat so se Italijani pripravili s Paveličem o bodoči meji med Hrvaško in Italijo.

Mihajlovič je razkril, da je poskušal navezati prijateljske odnošaje z Rusi preko sovjets- kega poslanstva v Sofiji, a je bil posvarjen iz Londona. "Za- nimal sem se le za Jugoslavijo," je dejal. "Nisem hotel, da bi moja dežela postala predmet ba- rantanja med zapadnimi silami in Rusijo."

Trije civilni odvetniki zago- varjajo Mihajloviča pred sodi- ščem. Eden izmed teh je pred- lagal prekinjenje obravnave, ko je Mihajlovič dejal, da mu je bila obtožnica izročena pred enim tednom. Predsednik sodi- šča je okrcal odvetnika. "Dobili ste obtožnico 4. junija," je de- jal. "Obtožencem je bila izroče- na dva dni prej. Imeli ste dovolj časa. Obravnava bo trajala ta- ko dolgo, da boste lahko sesta- vili zagovor."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (Izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inosestavo \$8.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

OPA na smrtni postelji

V Washingtonu se gode čudne reči. V mislih imamo seveda vlado, predvsem kongres, kjer "ljudski zastopniki" streljajo čudne kozle in vedoma pehajo deželo v naročje nebrzdane inflacije. O inflaciji smo zadnja leta mnogo slišali, mnogo naglasjanja tudi v visokih vladnih krogih, da jo je treba za vsako ceno preprečiti, ako se dežela neče znajti v zelo resnih škripcih in veliki krizi. Zato je bila tudi ustanovljena OPA, da kontrolira cene in drži inflacijo pod pokrovom.

Mnogo je bilo poudarjanja tudi v krogih "free enterprizerjev", da se kaj takega ne sme zgoditi kot se je po prvi svetovni vojni, ko je funt sladkorja 35 centov, bušelj pšenice tri dolarje in enako tudi vse druge cene. Potem pa je prišel neizbežni polom, ki je posebno udaril farmarje in je stotisoče farm prišlo na boben. Farmarji so tisti polom občutili sploh vsa medvojna leta, tudi v dobi tako zvane Coolidgeve prosperitete, ko je bila v sedlu brezmejna špekulacija. Z borbim kraham leta 1929 pa se je vse skupaj zrušilo, nakar se je dežela znašla v svoji največji krizi, iz katere jo je začasno rešila šele — druga svetovna vojna.

Kljub temu, da je bilo zadnja leta mnogo poudarjanja ne samo s strani ekonomov, marveč tudi v političnih in kapitalističnih krogih, da se doba izza prve svetovne vojne ne sme več ponoviti, kajti smo se iz nje dovolj naučili, so zdaj na delu iste sile kot so bile pred 25 in več leti. Stepile so v akcijo takoj po porazu Japonske in pričele pritiskati na vlado za takojšnjo odpravo vseh kontrol. V ta namen je v Washingtonu navalila cela armada lobistov, po številu baje več tisoč, ki so pričeli pritiskati na administracijo in kongres. Te lobiste so poslane tja razne podjetniške firme in organizacije, sploh vse industrije. Tem masno plačanim lobistom ne manjka denarja in ga sipljejo na desno in levo. Največje lobi-jo ima Narodna podjetniška zveza, ki je obenem tudi matična vseh teh lobistov. Samo NPZ je zbrala v ta namen za boj proti OPA — pet milijonov dolarjev, ampak velikanske vsote trošijo tudi drugi lobisti.

Ta boj za paraliziranje OPA traja že mesece. Administracija je takoj po skrušenju Japonske v nekaj tednih odpravila vso vladno kontrolo nad produkcijo, kakor tudi kupovanje živinskih potrebščin na odmerke. Pozneje je morala v zadevi gradbene industrije zopet uvesti kontrolo nad gradbenim materialom, kajti drugače bi nihče ne mogel graditi stanovanj. Ampak tukaj je šlo za vojne veterane, ki so se po vrnitvi v civilno življenje znašli pod kapom — brez strehe. In politiki ter "free enterprizerji" se ponovni uvedbi kontrole nad gradbenim materialom za gradnjo stanovanj za veterane niso mogli upirati. Profit pri tem seveda nič ne trpi.

Vlada je tudi vse preneglo odpravila kupovanje potrebščin na odmerke. S tem je le dala novo pobudo za še večji razmah črnih tržišč, ki so danes v polnem klasju v vseh področjih trgovine. Mese je danes v legitimnih trgovinah faktično manj kot ga je bilo med vojno in tudi marsikaj drugega. Tudi kruh, ki ga med vojno ni manjkalo, danes prehaja v črno trgovino z dvakrat, trikrat ali štirikrat večjo ceno.

Če bi bili pred letom v Washingtonu količjak pomislili na ogromne reliefne potrebe v razbiti in lačni Evropi in Aziji, bi bili storili to, kar sta storili Anglija in Kanada — obdržali sistem kupovanja na odmerke. Ker tega niso storili, je danes vprašanje prehrane v marsičem slabše kot je bilo med vojno.

Ampak ameriški kapitalizmu in njihovim služabnikom v Washingtonu ni dovolj teh "blunderjev". Zdaj hočejo za vsako ceno in kljub vsem protestom in apelom s strani ljudstva kloroformirati in položiti v grob tudi OPA. Kot smo že večkrat dejali na tem mestu, je OPA od vsega svojega začetka zelo šepasta in kruljava, toda kljub temu je do danes preprečila brezmejno inflacijo cen. OPA je sicer zelo pomanjkljiva, toda v sistemu "svobodnega podjetništva" in monopolističnega kapitalizma je efektivna kontrola cen sploh nemogoča. "Free enterprizerji" enostavno zastrajkajo in blago drže od trga, kolikor ga ne gre na črna tržišča, dokler ne dobe takih cen od OPA, kakršne zahtevajo.

Vse izgleda, da je OPA zdaj na smrtni postelji. Ko jo je pred nekaj tedni zmrcvarila nižja zbornica kongresa, da je od nje ostala le farsa, je po deželi nastal velik val protesta in vsi "ljudski" zastopniki v Washingtonu so bili zasuti s pošto. Takrat je bilo upanje, da bo OPA rešil senat in pristal na njeno podaljšanje za leto dni v stari obliki — OPA namreč potече s 1. julijem. Ampak tudi ta misel je bila računanje brez krčmarja. Večina senatnega finančnega odseka je je prav tako zmrcvarila kot nižja zbornica in skoraj gotovo jo bo tudi večina senata.

Chester Bowles, načelnik za gospodarsko obnovo, prej pa načelnik OPA, je zadnje dni dejal, ako bo OPA obnovljena v predloženi obliki, tedaj bo on odstopil in sploh vsak pošten uradnik. Dejal je, da to ne bo več kontrola cen, marveč sankcioniranje nebrzdane inflacije. On je dejal, da se bodo cene mleku podražile najmanj za štiri cente pri kvortu, funt masla 20c, meso 40 do 50%, avti 8.5% in prilici tako vse druge stvari. Cene živinskih potrebščin bodo poskočile najmanj za osem milijard dolarjev na leto.

Mnogi sploh vprašujejo, ako se izplača taka farsna "kontrola" cen kot so jo zdaj zarisali v kongresu. Edina stvar, ki bi še ostala pod kontrolo, je stanarina, toda če gre vse drugo k vragu, naj gre še pes. "Free enterprizerji", med njimi tudi farmarji, hočejo na vsak način osušiti žepe konzumentov vseh prihrankov. In ta pritisk za kloroformiranje OPA je vsled tega, ker hočejo profitirati pri tistih vojnih bondev, ki jih imajo delavci še v svojih skrinj-ah. Ko se to zgodi, se bo dežela zopet znašla v polomu. Ampak "free enterprizerji" se za to ne brigajo. Vse, kar pri njih šteje, so

Glasovi iz naših naselbin

"BIG" TONY POROČA S POTOVANJA

St. Louis, Mo. — Moj urad sem preselil daleč proč iz Californije, zato ne morem poročati iz urada "Big" Tonyja. Danes bom poročal na kratko, da smo se srečno vozili vso pot. Iz Oaklanda smo se spustili, kot sem poročal v mojem programu, 31. maja zgodaj jutraj. Moj "karakter" je dobro funkcioniral, kakor tudi naši "Lizi", pa smo drveli po cesti 40 večkrat po 60 milj na uro.

Vozil sem samo podnevi. V Denver smo dospeli že v nedeljo dopoldne. Vsi smo se dobro počutili; isti dan smo ostali v Denverju in smo obiskali nekatere naše prijatelje kot družini Anton Orazen, Kokal, kakor tudi dve gostilni: Koprivčev in Popovičev. Povsod so nas dobro "potrtili". Boklonaj vsem za gostoljubni sprejem!

Drugi dan smo jo pa mahnilo zopet po cesti št. 40 proti Topeki, Kansas. Isti dan sem prevozil 500 milj in sem se bil zelo utrudil, zato smo se ustavili v indijanskem mestu Wamegu, Kans. V avto kempu smo dobili lepo prenočišče za štiri copake, drugi dan smo pa nadaljevali naše potovanje in smo prišli v Kansas ob desetih dop. tja, kjer je bil nekdanj naš dom.

Obiskali smo nekatere naše prijatelje, nekatere pa še bomo, ko se vrnemo z vzhoda. V petek zjutraj smo pa zopet vse pregledali, če je vse v redu za potovanje. "Lizi" smo napojili z galsolinom, šoferja pa z mlekom, pa smo se spustili na vzhod po cesti 160 proti St. Louisu, Mo., kamor smo prišli že ob 3. uri popoldne.

Naša mama me je na potu spraševala, kje bova nočjo spala, jaz sem ji rekel, da v Medvedovi hiši. "Ti boš spala pri Medvedu, jaz pa pri Medvedki." Pa mi je žal, da se ni tako zgodilo, žal mi pa ni, da sem se oglašil pri tej prijatelji družini, če se prav še nismo poprej videli. Postregli so nam z vsemi dobrotami! Čeprav imajo zverinoko ime, so kljub temu gostoljubni ljudje. Boklonaj, družini Medvedovi za prenočišče in postrežbo. Tele vrstice pišem prav pred Medvedovo hišo, kar zunaj na cesti, zato lahko rečem, da poročam s pota. Danes jo pa odrinemo proti Springfieldu, Ill. Se še oglašim, ko pridem bolj na vzhod. To sem napisal, da bodo čitatelji vedeli, da "Big" Tonyja še ni koklja brenila. Pozdrav vsem čitateljem tega lista!

Anton Tomič.

IZ WHITE VALLEYJA

White Valley, Pa. — Minulo je že nekaj mesecev, odkar se nisem oglašil v Prosveti. Temu je vzrok, ker zopet delam, po delu si moram pa kuhati večerjo, kajti moja soproga je že osem tednov v postelji.

Pred kratkim mi je neki rojak iz Clevelanda poslal izresek iz Ameriške Domovine, v katerem je zapisano, da je velika razlika med našimi uredniki. Urednik A. D. je konstatiral, da je neki nepoznani Jurij Previc iz Exporta, Pa., poslal svoj dopis v tri časopise. Seveda sem poslal, toda ne samo v tri, ampak štiri. Naj le rečem, da ni vredno odgovarjati uredniku Ameriške Domovine in njegovim pomagačem. Sicer pa naj bo tako ali tako — vsak po svoje.

Dne 13. maja je bil priobčen v Enakopravnosti dopis od mrs. M. Mafko, v katerem je ta rojakinja povedala, da je dobila kmalu po vojni pismo iz stare domovine in ga nesla v A. D. za priobčitev, toda urednik Debevec ga ni hotel priobčiti, češ, da je pismo pisal partizan. Torej Janezi in Jake ne čitajo več pism iz stare domovine, v katerih naši bratje in sestre poročajo, da so svobodni pod Titovo vlado, medtem ko ljudje okrog A. D. trdijo, da tam vlada večja diktatura kot kdaj prej.

Nikoli še nisem trdil, da niso

bili nekateri rojaki zapeljani, dejal pa sem, da bi morali biti vsi izdajalci obešeni, ker drugega ne zaslužio. Slovenci so imeli pravico postaviti se v bran na svoji lastni zemlji. Ako bi neki Jurij Previc kolektal za škofa Rožmana, potem se ne bi vanj spodtikal urednik A. D. Urednik A. D. naj dobro prečita članek "Primite tatu!", ki ga je napisal urednik Prosvete z dne 22. maja.

Tukajšnji dve društvi št. 232 in 116 ABZ, sta izvolili po enega zastopnika, da sta šla pobirati prispevke za otroško bolnišnico v Sloveniji. Z Johnom Korčtom sva nabrala lepo vsoto v znesku \$108.45. Darovali so po \$5: Društvo 232 SNPJ, društvo 116 ABZ, Jurij Previc, Andrej Bogataj, Joseph Bric, Frank Kern, John Korčec in William G. Gale. Dalje ena oseba \$3, deveto po \$2, dve po \$1.50, šestindvajset po \$1, ena oseba 55c, 29 po 50c, ena 40c, štiri po 25c, Vsem najlepša hvala!

Jurij Previc.

ZANIMIVA PISMA IZ VODIC IN LJUBLJANE

Milwaukee, Wis. — Iz stare domovine sem prejela dve pismi, eno od sestre iz Ljubljane, eno pa od nečaka Feliksa Tavčarja iz Vodic na Gorenjskem. Pismo sestre Angele Kozak se deloma glasi:

Draga sestra! — Prejeli smo Tvoje pismo in paket. Najlepša hvala! V njem je bilo vse v redu, tako tudi v prvem paketu. Nam vse prav pride, kajti tukaj primanjkuje vsjega najbolj po obleke, ampak mi lahko prenesemo vse, kajti med vojno je bilo tisočkrat in tisočkrat slabše.

Lahovčev so v tej vojni imele srečo; vse hiše so ostale cele, le nekaj fantov in mož je padlo. Ampak Lahovčev pa niso imele sreče v tem, da so bili ljudje nepoučeni in zapeljani, zato je ob koncu vojne pobegnili iz Lahovčev 17 družin pred našo osvobodilno vojsko.

Na Koroško so pobegnili Francetovi, Rozalnovi, Mrševovi, Anžetovi, Jaklič in Pučmanovi, razen moža. Vsega tega je bila kriva tista prokleta bedasta verska propaganda, ki je naredila ljudi slepe in fanatične. Največ krivde za domobranske napade na lasten narod odpade na nekatere duhovnike, ki so se ravnali po navodilih iz Rima. Imamo pa tudi dobre duhovnike, celo duhovnike-partizane, celo doktorji bogoslovja so med njimi. Ne smete pa misliti, da v Lahovčah niso bili tudi zavodni ljudje. Dva sta prišla iz hribov celo kot oficirja, eden teh major.

Pri nas v Sloveniji ter v sploh Jugoslaviji delijo sedaj zemljo med tiste, ki jo obdelujejo. To je naše načelo! Izvaja se torej agrarna reforma. Kdor ne obdeluje zemlje sam, temu se odvzame in se da tistemu, ki jo je voljan obdelovati. Ustanovljajo se kmečke zadruge, ki obdelujejo zemljo s traktorji, ki jih je posilala UNRRA. V tovarnah se dela s pospešenim tempom. Pri nas ni brezposelnosti — pri nas vse dela in mora vsak delati. Vsak državljan lahko zahteva delo — delo se mu mora dodeliti. Kdor ne dela, nima pravice, ki gredo delovnim ljudem. Komisije za odvzem vojnega dobička poslujejo že kar lepo. Vsakemu, ki mu je dokazano, da si je v teh štirih letih pomanjkanja in groze nagrabil več kot 25,000 din. premoženja, se ta presežek odvzame in gre v sklad za obnovo domovine. Zakaj se mu ne bi vzelo? Ljudje so se borili in umirali za boljše bodočnost naroda Jugoslavije — spekulant pa si je grabil skupaj premoženje, ne ozirajoč se na vse trpljenje delovnega ljudstva.

Sedaj smo v kampanji za Slovensko Primorje, Trst in Istro. Dragi tovariši tam preko morja! Ali si morete misliti večje tragedije, kot jo doživljajo danes ti naši najboljši ljudje? Borili so se in padali in umirali za našo

skupno stvar, za Jugoslavijo. Celih 25 let so že pod fašizmom in še jim ni mogoče priti domov k materi slovenski zemlji. Ljudje po Primorskem izjavljajo, če se jim ne bo ugodilo to, kar so si s krvjo priborili — da bodo šli, ako ne bo drugače, še enkrat v hribe... In mi jim verjamemo, da so tega zmožni, saj veste, da človek v obupu stori — vse!

Vi tam v Ameriki, v takozvani deželi demokracije, veliko slišite o Jugoslaviji, o Titu, o partizanih itd. Vemo, da so tudi pri vas ljudje, ki govorijo, da partizani niso dobri, da ne poznajo svobode in da so proti veri. Verjemite nam, da toliko svobode kot jo ima pošten delavec danes pri nas, je zlepa ne najdete skoraj nikjer. Kar se tiče vere, vam lahko rečem, da ni ovirana in v naši ustavi je svoboda vere zajamčena. Torej v cerkev lahko hodiš, če te je volja, seveda pa te ne bo nihče napadal s komunistom kot nekdanj, če ne greš v cerkev. Razmere se stalno izboljšujejo, vse pa se ne more čez noč obnoviti, kajti okupator je uničil vse. V par letih pa bo pri nas boljše kot marsikje drugje.

Nikakor ne smemo pozabiti našega Krasa, Čabra, Bele Krajine, Istre. Ti ljudje so dobro vedeli, da se borijo za svobodo, da nečje biti sužnji, temveč svobodni ljudje!

Napisali smo Vam precej; če bi bilo mogoče, bi Vam poslali naše povojne knjige — iz njih bi se učili tudi vi, pa četudi ste že Amerikanci. V njih bi videli ono, ki vam k sreči ni bilo možno doživeti — videli bi vse strahote fašizma in imperializma. Ko bo možno pošiljati knjige, jih bomo poslali. Pozdrav Vam in stricem! — Angela in Janez Kozak.

Pismo mojega nečaka iz Vodic se v odlomkih glasi:

Dragi sorodniki! — Zdi se mi potrebno, da se Vam najprej predstavim. Sem Štrukljev zet in imam najstarejšo hčerko Micko za ženo. Sva že 23 let poročena. Po domače se pravi pri Jeraju v Vodicah. Imava štiri otroke, od katerih je najstarejši sin star 22 let, hčerka 21 let, drugi sin 18 let in najmlajši 11 let. Imamo poleg precej velike kmetije tudi opekarno tako, da imamo dela kar dovolj.

Pri Štruklju v Lahovčah so ostali vsi živi in zdravi. Mama in ata sta še precej čila. Vsi se imajo dobro, le mama se pritožuje, ker je premalo sladkorja, ona pa tako rada pije kavo. Vsega drugega imamo vsi za potrebo. Sicer je za obleko in obuvanje bolj trda, vendar nam pa tega še ne manjka in razmere se stalno izboljšujejo. Veseli smo, da smo si priborili svobodo. Pri nas na Gorenjskem ni dosti uničenega, nasprotno pa je na Notranjskem in Dolenjskem porušeni mnogo vasi.

V tej strašni vojni sta Amerika in Anglija imele dovolj orožja in vsega materiala, dočim so se morali naši partizani boriti lačni in le s puško v roki proti nadmočnemu sovražniku. Ko

liko je naša vojska pretrpela, se sploh ne da opisati. Gotovo ste brali v listih, da je naša uboga Jugoslavija sama imela 1 milijon 700 tisoč izgub s svojimi 15 milijoni prebivalcev, dočim je imela Anglija z vsemi svojimi ogromnimi dominijoni le preko 300 tisoč mrtvih. Saj je pa sploh čudno, da smo še ostali pri življenju.

Ko so prišli Nemci, so preselili vse ljudi v 15 km širokem pasu ob hrvaški meji, pri nas pa samo gotove ljudi, kar so bili krivi naši domači izdajalci. Zato so pričeli ljudje uhajati v gozdove, od koder so začeli napadati nemške kolone. Domači zavajalci pa so vpili, da gre za vero in Boga in so ustanavljali belo gardo ali domobranstvo. Tako se je pričel boj brat proti bratu. Domobranci so bili nemški in rimski hlapci, ki so neusmiljeno pobijali in mučili svoje brate. Če si domobranca vprašal, zakaj se bori, je navadno odgovoril: "Za Boga, prmejkrvavduš!" Godile so se stvari, da so se nam lasje ježili, in tisti, ki je rekel, da so razmere take, "da se celo hudičev gravaža," jo je najbolj zadel. Sploh pa se vse to ne da opisati in ni prav nič čudno, če največje morilce danes obešajo, kar pa je še vse premalo. Edino tisti, ki je vse to doživel na lastni koži, more to pravilno presoditi.

Prav je, da naši zavezniki, največ Amerika, pošiljajo preko UNRRe pomoč našim izmučenim narodom in smo jim zato vsi iz srca hvaležni. Kako lepo bi bilo, če bi sinovi stricev Janžeta in Nandeta, ki so z ameriško armado v Nemčiji, mogli nas obiskat, ker so tako blizu nas. Če mi bodo razmere dopuščale, vsi bomo gotovo prišli obiskat v Ameriko. Vse skupaj vsi prav iskreno pozdravljamo! — Feliks Tavčar.

Frances Zagar.

ZA OTROŠKO BOLNIŠNICO

Kansas City, Kans. — Nimam na razpolago dosti časa, vendar pa se moram najlepše zahvaliti članstvu društev št. 408 in 690 SNPJ za pomoč pri veselic, ki je se vršila za otroško bolnico v Sloveniji. Zahvaljujem se tudi vsem posameznikom, ki so pomagali v ta namen.

Na priredbi bi imel nastopiti br. Fred Vider, toda ni mogel priti, ker je bila tedaj stavka železničarjev. Društvi se mu vseeno zahvaljujeta in smo stvarno upoštevali, ker se ni mogel udeležiti priredbe. So bile pač take razmere: tisti dan.

Veselico je posetilo veliko mladine in če bi imeli dovolj pi-jače in jedil, bi čisti dobiček znašal še enkrat toliko. Javno po povem, da se naši stari ljudje v državi Kansas bolj slabo zanimajo za svoj narod v stari domovini. Tukaj imamo organizacijo Jugoslavanski ameriški koncil, kateri neštetokrat poziva na seje in priredbe, pa je vse zaman, starejši ne upoštevajo teh pozivov. Poleg nekaj starejših imamo precej mladine, ki vrši dobro delo za staro domovino.

Čisti dobiček veselice znaša

\$170, poedinci pa so darovali \$80. Krisseva družina sama je darovala \$30 in to ne prvič. Tej družini vsa čast in priznanje. Torej darovali so kot sledi: V. Kriss in žena \$10, Frank Kriss in žena \$10, Ed Kriss in žena \$5, H. Oldham in žena \$5. Dalje so darovali: A. Bravnicar in žena \$10, G. Kvaternik in žena \$10, 2 Kvaternik \$5 in Louis Kozlevac \$5. Vsoto \$230 smo poslali Mirku Kuhlju.

Mary Kvaternik, tajnica 408 SNPJ.

PRIREDBA VESLOVANSKEGA KONGRESA

Detroit, Mich. — Veslovanski kongres v državi Michiganu bo priredil veslovski dan dne 18. junija v Warsaw Parku. To je zelo lep prostor za take priredbe, kajti na njem je velika, prostorna dvorana, tako da se v primeru slabega vremena lahko vrši prireditev pod streho.

Odbor bo preskrbel dobra jedila in pijačo in imeli bomo na razpolago tudi na raznih pečenih jagntineto z belim "lukom". Ker v sedanjih časih primanjkuje drugega mesa, bo jagntineta toliko bolj teknila.

Na programu bodo nastopili razni govorniki. Povabljeni so poslanički petih slovenskih držav. Cenjeni rojaki, odbor vas vlijudno vabi, da gotovo pridite na ta veslovski dan. Organizacija Veslovski kongres je na delu v prid Jugoslavije ter pošilja resolucije državljanom, da pravično rešijo mejo med Jugoslavijo in Italijo in je že veliko storila glede Trsta. Tako velika organizacija kot je Veslovski kongres ima velik vpliv med svetovnimi diplomati zato je potrebno, da jo podpišemo.

Ves čisti prebitek te priredbe je namenjen za bedne Slovane Torej na gotovo svidenje dne 18. junija!

Kazipot: Ryan rd. do 21 miles obrni na desno do Warsaw Parka.

Za odbor: Michael Glad.

ZA OTROŠKO BOLNIŠNICO

Forest City, Pa. — Dne 12. maja smo imeli v naši naselbini predvajanje filmov iz Jugoslavije. Priredba je bila v korist otroške bolnice v Sloveniji. Čisti dohodki so znašali \$177 in denar je bil odposlan na pristojno mesto.

Darovali so sledeči: Ljudmila Kres \$25, Ignac Verbaš \$6, p. \$5: Frank Verbaš, mrs. F. Verbaš, Frank Puntar, Louis Sauer in Joseph Ursich. Ena oseba \$3, devet po \$2, dve po \$1.50 in 51 oseba po \$1. Nekaj pa jih je darovalo manjše zneske. Vsem najlepša hvala!

Odbor.

S POTA

Poznani slikar Jos. Bogdanec je imel razstavo slik v Duluthu poslopju Fidelity od 26. maja do 1. junija. Umetnik Bogdanec je samouk in poznan tudi čitateljem Prosvete in Glasa mladine, v katerem je bilo priobčenih več njegovih del.

Njegova dela so pohvalili mnogi večaki tu in v Washingtonu D. C. Poleg slik in risb je imel na razstavi tudi en lesorez.

Matija Pogorelec.

POZIV NA SEJO DRUŠTVA 125 SNPJ

Hibbing, Minn. — Pozivam članstvo društva 125 SNPJ, da se udeleži seje v nedeljo, 16. junija, začetek ob desetih dopoldne v šolski dvorani Mortona. Na dnevnem redu bo volitev delegata in namestnika za 13. redno konvencijo in več drugih važnih zadev. Udeležite se! (Dospelo prepozno za sredo.—Ured.)

Peter Chopp, tajnik.

SEJA DRUŠTVA 391 SNPJ

James City, Pa. — Opozivam članstvo društva št. 391 SNPJ, da se v velikem številu udeleži prihodnje seje v nedeljo, 16. junija. Na dnevnem redu bo volitev delegata in namestnika za 13. redno konvencijo. Torej pridite vsi! (Dospelo prepozno za sredo.—Ured.)

Rose Debert, tajnica.

Senatorja Meada (N. Y.) oblega velika unijaka delegacija, ki je prišla v Washington iz New Yorka, da prepreči sprejetje antidelavski zakonodaje. Delavski protesti so le toliko zalegli, da je senat poplul par sob iz Trumanove protistavkovne zakonodaje, ni pa je zavrgel. Sprejel je tudi Casev antidelavski zakonski osnutek, ki sedaj čaka na predsednikovi mizi. Pritisk na Trumana je, da jo vetira.

metov

...ki so jo čevljarji
...v delavnico, je sten-
...o zgodovini požgane
...Marija piše: "16.
1942 so italijanski fašisti

V zadnji premogarski stavki
nizirano armado — 150 mož —
v Pond Creeku, Ky. Ako bo Tr
no protistavkovno zakonodajo, t
kaj običajnega po deželi.

je armada poslala majhno meha-
na protekcijo par ducatov skebov
uman dobil od kongresa zahteva-
tedaj bodo take slike postale ne-

Nemški mestni komandant v Prokuplju piše četniškemu komandantu Topličke brigade, da prepoveduje njegovim vojakom prihajati v mesto radi brutalnosti napram civilnemu prebivalstvu "teh pijanih mož Draže Mihačloviča."

Precej verjetno je videti, da

**Alli ste naročeni na dnevnik
"Prosveto"? Podprite svoj list!**

Iste dni, ko so se vrnili premogarji na mehkem polju na delo z novo pogodbo, so zastrajkali njih tovaršili na trdem premogovnem polju v Pennsylvaniji. Pri pogajanjih za novo pogodbo blaga biti precej vroče ostražje, kajti Thomas Kennedy, tajnik mnogajnih UMWA, slači "rekelc", W. W. Inglis, nabeinik operatorjev, pa je že bres njega. Stayka na antracitu je bila sadnje dni končana z smago ruderjev.

Ze dalj časa je bilo očitno, da je sistem odsekov in pododsekov neroden in ga bo treba reorganizirati. Njihov sedanji sestav je tak, da je pogosto in isti

KNIK, katerega priredi društvo **Združeni Bratje št. 26 S. N. P. J. v nedeljo 16. junija 1946**
J. V CLEVELANDU, OHIO ★ **ZA OBILNO UDELEZBO SE PRIPOROČA ODBOR!**

MRTVA SRCA

Povest
SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

Tu zapazi Bogomir pot, ki je peljala še globoko v gozd, ter stopa po stezi, ki je moral po njej očitno dospeti v Nižavo. Prekorači mostiček, ki je bil napravljen čez potok, izvirajoč iz omenjenega tolmuna. Hipoma poneha drevje in pred njim leži—Nižava, poslopje z zelenimi naoknicami, ki se je zelenje in cvetje usovalo po zidu izpod njih.

Stopivši na plan opazi, da se je ravno voz odpeljal z dvorišča. Ondi pri visokem portalu sloni moška oseba in gleda za odhajajočim vozom. Mož hoče ravno oditi v vežo. Opazivši tujca, postoji še na pragu. Bil je to človek visoke postave, ki pa so jo bila leta še močno upognila. Ta so mu bila morda tudi lase spravila z glave, ki je kazala mogočno plešo. Izpod čela pa zro oči, življenja truden.

Bogomir pozdravi. Oni se prikloni in kakor blisk mu šipe pogled po mladem človeku. Ali le za trenutek, potem pa gleda zopet življenja truden kot poprej.

"Ako ste Ernest Malec, bi rad govoril z vami."

Vprašani pritrdi. Vstopita in po stopnicah gresta navzdol. Stopita v sobo. Ondi sede Ernest Malec v mehak stoli, drugega pa ponudi tujcu. Ali Bogomir noče sedeti. Opre se z roko na naslonjalo ter reče, izgovarja se počasi besede: "Jaz sem Bogomir Lesovej!"

"Lesovej, Bogomir Lesovej!" In Ernestu Malcu zgine z obraza še tisto malo krvi, ki jo je imel v vsem licu. Roka na mizi se mu skrči v pest. Poizkusa vstati, ali tedaj ni imel moči.

"Lesovej, Lesovej!" mrmra med zobmi ter se zagleda skozi okno v svetli dan. Na mizi stoji vaza in cvetje v njej. Z roko jo pograblji in prevrne, da pade cvetje in da se ulije voda iz nje. Ničesar ne opazi. Bogomir pa sloni pred njim in s slastjo čuti vpliv svojih besed.

"In vi mi ničesar ne rečete? Prav ničesar?" vpraša ironično. On se zdrmi in mu boječe ponudi svojo roko. Ta pa se skoraj glasno zasmije: "Vaše roke si ne želim! Vaše roke! Če se ne motim, na njej sta kri in smrt!"

Ernest Malec vstane ter prekorači sobo gori in doli.

"Kaj mi hočete? Kaj mi morete?" se ustavi pred Bogomir.

"Kaj hočem? Ničesar! Morda spomine nekdanje nekoliko oživiti, vašo mladost vam malo pred dušo poklicati. Starost ima hudo vest!"

Ernest zopet sede in si briše potno čelo.

"Nekdaj," se oglasi zopet Bogomir, "je bilo prijetneje na svetu. Ali ne čutite, stric Ernest, ali ne čutite, da se časi izpreminjajo? Nekdaj je ležal Vid Lesovej na smrtni postelji in tedaj se mu je postavilo izgubljeno življenje pred kalno dušo. In okrog postelje mu niso stali otroci, ljubezni polni, in tudi žene ni bilo, stric Ernest, tudi žene ni bilo. Vid Lesovej je umrl daleč od svojega doma in vas je preklinjal. In mati mi je tudi umrla!"

Staremu grešniku se je povesila glava na prsi, globoko na prsi, ječal je in s prsti mel cvetje, ki ga je prej stresel po mizi.

"Ali vendar mi ničesar ne morete!"

Drugega ne ve odgovoriti.

"To se pokaže pozneje, gospod stric! Za sedaj imam trdno voljo ostati tu v vašem sosedstvu. Po kostanjevih logih se hočem izprehajati ter se spominjati prigradov, starih in pozabljenih. In, ali vam, stric Ernest, ti stari gozdovi ničesar ne pripovedujejo? Ali vam tedaj, kadar sapa vleče in listje šumi, ne doni iz tega šumenja večja tragedija našega življenja nasproti? Tragedija ali pa komedija? Tako je življenje! Enemu komedija, drugemu tragedija! Vam je bila vesela igra!"

"Vesela igra," nadaljuje Bogomir, ko oni le molči, "vesela igra! Vsaj do sedaj! Ali morda vam usoda za stare dni požene trnje. Bomo videli. Dozdeva se mi, da vam postajam nadležen. Za danes jemljem sedaj slovo. Pozneje seve, da še pridem! In ako imate kaj srca v prsih, izkušal ga bom zamoriti!"

Hoče oditi. Takrat se odpro vrata in v sobo stopi gospodinja. Bila je lepa, polna ženska, in leta se ji še niso poznala.

"Ernest," vpraša nejevoljno, "kje sta dekleti? Vse jutro ju že iščem."

Ugledavši tujca, umolkne. Ernest Malec vstane s svojega sedla in mrtvo-zaspano reče: "Helen, tu je gospod Bogomir Lesovej z Višave!"

"Z Višave?" vzlikne začudena. "Tedaj sorodnik? Kako me veseli, da ste nas obiskali! Škoda, da deklet ni doma! In Viktor se je odpeljal v Lukovec! Škoda! Ali si že prosil gospoda, da ostane pri nas, Ernest! Kaj hočete na pust Višavi? Saj smo sorodniki."

Pod mu belo roko.

Vaši vljudnosti najlepšo hvalo, milostiva! Ali vendar sem sklenil vsaj za pričetek stanovati na Višavi. Tam je prebil moj oče mladostna svoja leta in—mladostno svojo srečo!" doda ironično.

Potem so govorili še nekoliko vsakdanjih reči. Pri slovesu pravi gospa: "Vhod pri nas vam je vedno odprt—kaj ne da, Ernest?"

"Gotovo, gotovo!" in s težavo spravlja besede iz grla. Bogomir odide z lahnim poklonom. Ta dva v sobi molčita nekaj časa.

"To je torej romantični naš sorodnik!" izpregovori gospa občutno. Premalo je cenil njegovo prijaznost. Zategadelj pristavi: "Čudne manire imate!"

"Čudne manire!" zdihne soprog za njo.

Peto poglavje

Le zeleni, senčni gaj,
Dehti nad menoj;
Jaz kot list uvel sedaj
Mrjem pod teboj.
S. Gregorčič.

Boji se me! Ta zavest obda Bogomira s divno slastjo. Sedaj nikakor ne odide! Tu ostane in kakor huda vest mu hoče biti! Take in enake misli ga obhajajo, ko stopa po stopnicah navzdol. Prestopivši prag nižavski se čuti prerogjenega, pomirjenega in pokrepčanega. Hitro prekorači dvorišče. Pri vrtu, ograjenem z železnim opazjem, zavije v gozd in kmalu je pod gostim vejevjem.

(Dalje prihodnjič)

K. GORNIK-DOLINSKI

PISMO PRIJATELJU V TUJINI

(Nadaljevanje)

AGRARNA REFORMA.

O tem, kar so naši predniki že sanjali sto in stoletja, to je o koščku zemlje, ki naj bi bila njihova last, o tem danes naš kmet ne sanja več, to je postalo že golo dejstvo. Naša ustava pravi. Zemljo tistemu, ki jo obdeluje! Ze vso zimo se vrši razdeljevanje zemlje veleposestnikov, cerkvenih posestev, graščinskih in tudi ostalih večjih posestev, ki so po obsegu tako velike, da se jih normalno ne more obdelovati z delovno in tehnično silo lastnika. Razdeljevanje mora biti končano tako pravočasno, da bo spomladi že vsakdo lahko obdeloval svojo zemljo, ki jo bo prejel v svojo last. Ljudje, ki sami niso direktno kmetje, bodo sicer smeli obdržati malenkost zemlje, ki bo pa še vedno toliko, da se bo lahko ob vonju puhtice zemlje njen lastnik—za spremembo—pošteno prepotil.

Delo. Vsak, ki je član naše človeške družbe in ki je telesno ali duševno sposoben, mora biti primerno zaposlen. Velja načelo: kdor dela, mora dostojno živeti, kdor pa hoče delati, naj tudi ne uživa blagodanja skupnosti. Delo je dolžnost v interesu skupnosti, ker delo ni poniževalno. Sindikalno gibanje. Vsi delavci in nameščenci, torej vsi fizični in duševni delavci so vključeni v 26 strokovnih

va in harmonika, vsa kolona poje in vriska. Tu ni razlike stanov: univerzitetni profesor koraka poleg hlapca, uradnika poleg dekleta—vse poje in vriska in hiti na odrejeno mesto.

Vse te množice delajo zastoj in kako delajo? Mostovi se brezplačno postavljajo, ceste in pota brezplačno grade, vagoni razkladajo in nakladajo, vodovod se brezplačno napeljuje, ruševine brezplačno odstranjujejo, kmetom se polja brezplačno obdelujejo, orodje se jim brezplačno popravlja—vse udarniško. Udarniško delo nam je pripomoglo do tega, da smo v dobrem pol letu obnovili skoro vse železniški promet, da smo vzpostavili železnice tudi tam, kjer niso bile odnešene samo tračnice in pragi, ampak so bili porušeni tudi predori in bili odstranjeni tudi nasipi.

Udarniško delo je bilo, s pomočjo katerega smo pospravili v jeseni vse poljske prideleke tudi onim kmetom, ki niso imeli dovolj lastnih delovnih moči na razpolago. Udarniško je bilo o delo, ki je odstranilo gore ruševin po mestih, ki nam jih je napravil okupator z bombardiranjem. Udarniško je bilo o delo, ki nam je vzpostavilo naše rudnike, dasi jih je okupator zalil z vodo. Udarniško je ono delo, ki nam bo spomladi pripomoglo do tega, da bomo obdelali tudi zadnji košček zemlje, pa naj bo še na tako nepriklad-

KILL OR BE KILLED!

nem ali na nedostopnem kraju.

Veliki, zlasti državni obrati, n. pr. železnica delajo v svojih delavnicah udarniške, ne samo v rednem delovnem času, ampak tudi v prostem času. Kar se dela v prostem času, se dela vse brezplačno. Nikomur ne pride niti na um, da bi za to delo zahteval kako odškodnino.

Pod udarniškim delom razumemo v prvi vrsti ono delo, ki ga delavec opravi v svojem rednem delovnem času, t. j. on mora v svojem rednem delovnem času delati tako, da čimveč proizvede in to količinsko kot kakovostno. Udarniško delo, ki se opravlja brezplačno in v prostem času, se mora smatrati kot uradniško šele tedaj (kar velja za obrate in ustanove), če je posameznik v svojem delovnem času popolnoma izpolnil svojo stanovsko dolžnost, ker bi sicer mogel nastopiti primer, da bi delavec v svojem rednem delovnem času ne izpolnjeval svojih stanovskih dolžnosti, t. j. lenuharil in hranil svoje energije za "udarniško" in brezplačno delo v prostem času. Vse naše delo, vse naše življenje se vrši na udarniški način.

Prvomajsko tekmovanje.

Po raznih državah po svetu se širi nezadovoljstvo. Valovi štrajkov pljusajo preko stranih morij. Gibanji ne zadržijo niti državne, niti naravne meje. Pri nas v Jugoslaviji takih pojavov ne poznamo. Mi poznamo nekaj naš nasprotnega: tekmovanje v delu. V decembru in januarju so tekmovale vse železniške delavnice in večina večjih postaj in to na vsem ozemlju Jugoslavije. Vsi premogovniki so tekmovali, vse večje industrije so si napovedale boj—rezultati niso izostali. Komisije, ki so imele nalogo zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Trditve glede prekoračenja predvojne zmogljivosti je navidezno in za vaše razmere naravnost smešna, ni pa tako za naše. Upoštevati je namreč treba sledeče: Industrijska podjetja, tovarne in obrati so porušeni, zbrati podatke iz vse Jugoslavije, so prišle do zaključka, da je marsikatera panoga, marsikatera tovarna, marsikateri rudnik že prekoračil predvojno zmogljivost.

Razni mali oglasi

GIRL
TO TAKE COMPLETE CHARGE
OF TWO CHILDREN
Own room & bath, Radio
Stay, Top salary.
FOREST 6028

FACTORY HELP WANTED
ALSO PUNCH PRESS OPERATORS
Good salary
Plenty of overtime
UNITED GASKET COMPANY
5111 Ogden Ave.

A WELL estab. company offers exc.
opportunity for pleasant, permanent
employment, at good pay with over-
time, on light assembly. Girls, 20 to
40 years of age.
MIDWEST NATURLITE CO.
228 W. Kinzie

POLISHERS AND BUFFERS
On aluminum and bronz window
frames and doors; experienced.
RIPPEL ARCHITECTURAL
METALS
933 S. Paulina

COOK
Competent
Family of 2 adults, 2 children
Living in Lake Geneva, Wisconsin
Separate living quarters
Good pay. Pleasant living conditions
Call: Wabash 1963 for appointment

COIL WINDERS - FINISHERS -
KICK PRESS OPERATORS—No ex-
perience necessary. Steady work.
Good pay. Apply: ACME COIL &
MANUFACTURING CO., 3216-18 W.
Roosevelt Rd. Tel. Nevada 7354.

GIRLS
wanted for light bench assembly.
Good starting pay. 45 hour week.
Time & half over 40 hours. Apply
METROPOLITAN INDUSTRIES Inc.
226 N. Clinton St. - FRA. 3383

WOMEN

Curtain Stretchers and Finishers.
Only air conditioned curtain shop in
city. Experience not necessary. White
help only. Hours 8 to 4:30; 5 or 6
day week.

RICE & RICE

Curtain & Drapery Co.
3028 N. CENTRAL AVE.
NATIONAL 1370

WANTED TO RENT

Apartments or Houses for

Ward Executives

WILL LEASE OR OCCUPY

ON MONTH-TO-MONTH BASIS

These high-type officials of our Company are willing and able to pay top rentals and will give excellent care to your property.

Call or Write

W. A. BROWN

REAL ESTATE DEPT.

SUPERIOR 6200, EXT. 3555

NIGHTS AND SUNDAYS

PARK RIDGE 1216

Montgomery Ward

619 W. Chicago Ave. - Chicago 7, Ill.

ŽELIMO DOBITI V NAJEM STANOVANJA

apartmente in hiše za

Wardove izvršne uradnike

Vzamemo "Lease" ali pa najamemo na podlagi od meseca do meseca

Ti višje vrste uradniki naše družbe so pri volji in zmožni plačati najvišjo najemnino in bodo ekselentno pazili na vaše posestvo.

Pokličite - ali pa pišite

W. A. BROWN

REAL ESTATE DEPT.

SUPERIOR 6200, EXT. 3555

ZVEČER IN OB NEDELJAH PA

PARK RIDGE 1216

Montgomery Ward

619 W. Chicago Ave. - Chicago 7, Ill.